

Utopia

S T U D E N T A V I S A I T R O M S Ø

NR. 7, 26. SEPTEMBER 1988, 13. ÅRGANG

UNIVERSITETSBLADET

I TROMSØ

12 AUG 1993

Storelva snart innflytningsklar

Som de fleste og forhåpentligvis også nye studenter vet, skjer det positive ting på studentboligfronten. Samskipnadens byggeprosjekt på Kvaløya er snart avslutta, og det betyr at de tre første husene vil være innflyttingsklare i første halvdel av oktober. Utopia har tatt en prat med styrelederen i Studentsamskipnaden, Unni Sandbukt, for å høre hvordan situasjonen er.

Utopia Tore Klæboe Nilsen

Framdriften

Det jeg umiddelbart kan si om Storelvaprojektet, er at det er i rute. Tre av de ti husene skal ifølge kontrakten med Bjørnhus være ferdigstilt 1. oktober. Så skal enhetene møbleres før innflytting. Dette kan ta et par uker.

-Hva med de andre sju husene?

Tre nye hus vil være klare fem uker etterpå at de første er ferdigstilt, og de fire siste skal være ferdig innen utgangen av året.

-Kan du si noe om innredninga og møblene?

Husene er moderne bygget, f.eks. har den største enkelthybelen i øverste etasje ark. Når det gjelder innredninga vil den bli holdt i trehvitt. Møblene blir også valgt med det for øyet at de skal være moderne, og stå til resten av innredninga.

Fellesarealene
Unni forteller videre at fellesarealet, dvs. felleskjøkkenet, vil hvert hus ligge i øverste etasje. Det er de 6 hyblene som deler dette kjøkkenet, leilighetene i underetasjen har egne

kjøkken. Det vil også finnes vaske-rom i hvert hus. Opprinnelig var fellesarealene for små, og byggeprosjektet ble ikke godtatt av Statens Bygge- og Eiendomsdirektorat, noe som kreves for å få statsstøtte. Etter påpakninger fra departementet i fjor, har Samskipnaden økt arealet på felleskjøkkenet med noen kvadratmeter, i tillegg til at de har tatt sokkeletasjen i et av husene til fellesareal.

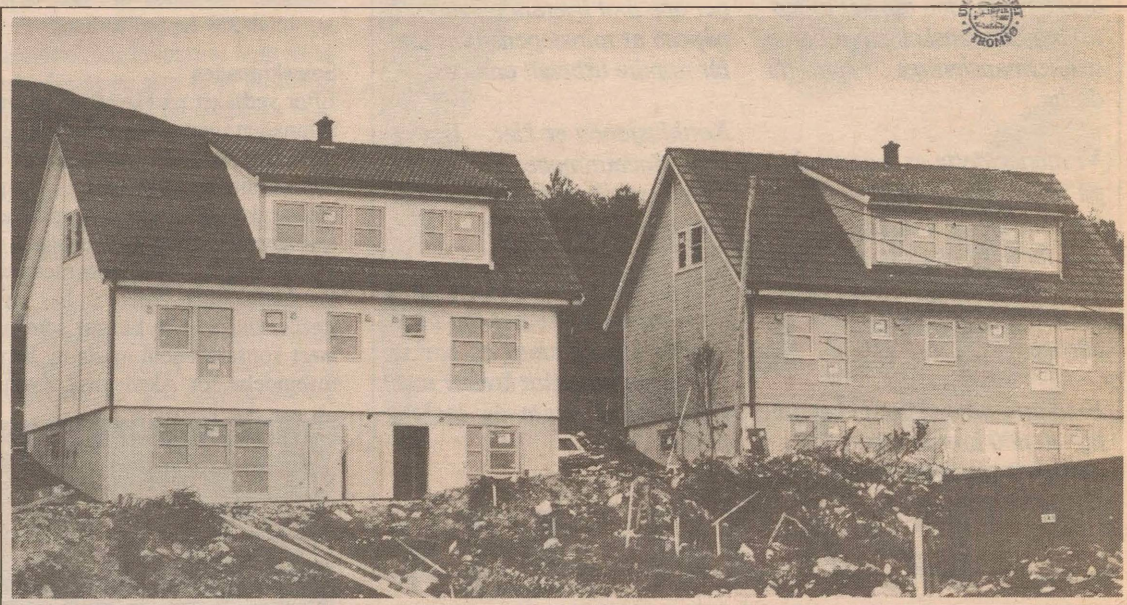
Fellesrommene kan virke kompakt, for Samskipnaden har kun økt arealene til akseptert minstemål, slik at finansieringa varsikra.

Priser

-Hva vil det så koste for en student å bo i de nye boligene på Storelva?

Prisene er ikke fastsatt enda. Det skal gjøres på neste styremøte i Samskipnaden. Men jeg kan legge fram administrasjonens forslag til husleie. Dette er som følger:

-toroms familieleilighet, umøblert og uten strøm 1930 kr
-hybelleilighet for par uten barn, eller enslige umøblert og uten strøm 1255 kr
-hybel i dublett, inkl. strøm 1105 kr
-liten hybel med eget bad,

Slik ser de nye studentboligene på Kvaløya ut.

Foto: Oddgeir Sagerup

inkl. strøm 1280 kr
-stor hybel med eget bad, inkl. strøm 1410 kr.

-Leilighetene er altså umøblert, og strøm er ikke inkludert i husleia. Jeg vil gjerne presisere at det er snakk et forslag, og at det kan bli små endringer i prisene.

-Hvem får bo på Storelva?

Det er vel først og fremst Breivika-beboerne som får bolig på Storelva? Ja, Breivika skal jo utvikles, og beboerne der har fått oppsigelse. Alle blir tilbudt alternativ studentbolig, men det er ikke snakk om noen tvangsflytting til Storelva. Vi vil forsøke å imøtekomme beboernes ønsker, så langt som mulig, ved å tilby dem de ledige hyblene vi ellers måtte ha, f.eks. på Prestvann.

-Har dere forutsett muligheten for at enkelte vil nekte å flytte fra Breivika?

Jeg anser det som urealistisk. Hvis det likevel skulle skje, vil ikke Samskipnaden kaste de ut fysisk, men prøve å forhandle. Vi må legge godviljen til, og prøve å finne løsninger.

Boligkøene

De nye studentboligene vil avhjelpe litt på den reelle boligkøen, i og med at det blir 96 enheter på Storelva mot de 60 i Breivika som nå skal bort, sier Unni Sandbukt. Antallet hybler blir det samme, men det blir flere hybelleiligheter og toromsleiligheter.

-Hva med størsteparten av de boligtrengende, da, som jo er de hybel-søkende?

Det blir ikke noe lettere for de å få

seg hybel i år, nei. Men Samskipnaden har planer om å bygge flere studentboliger. Vi har tomt på Hamna, og vi holder nå på med prosjekteringen av disse boligene. Prosjektet sendes ut på anbud snart, og dersom vi får statsstøtte kan boligene stå ferdige neste høst.

Vi har også planer om studentboliger nær sentrum, i Kullkransvingen. Dette er ei tomt vi har fått av kommunen. Men dette prosjektet ligger lengre fram i tid.

Også her er man avhengig av tilsagn om statsstøtte, poengterer Unni Sandbukt. Får Samskipnaden det, ligger det ingen hindringer i veien for at vi om noen år har dekket en adskillig større del av behovet for studentboliger i Tromsø.

Breivika skulle være et midlertidig tilbud

Innen 1 februar 1989 skal samtlige studenter ha flyttet ut av Breivika. Brakkene som har fungert som studentboliger i 16 år, skal nå fjernes. Studensamskipnaden håper på å få solgt brakkene når de må fjernes fra fylkeskommunens grunn. I dag er det 60 hybler og 10 dubletter i Breivika. Samskipnaden holder på å bygge nye studentboliger på Storelva sør på Kvaløya. Samskipnaden regner med at de som flytter ut av Breivika, vil flytte inn på Storelva eller andre av samskipnadens boliger som måtte bli ledige.

Utopia Kai Friis

Det var få studenter ved UiTø rett etter at Stortinget fattet å opprette UiTø i 1969. Disse hadde ikke problemer med å finne seg et sted å bo, sier direktør for Samskipnaden Vidar Bakken. Behovet for studentboliger meldte seg ikke før i 1972, da det begynte å komme en del studenter hit. Det fantes da ikke noe botilbud for dem her i Tromsø. Vi måtte få reist noen midlertidige studentboliger fort og billig. Valget falt på brakkene i Breivika som et kompromiss mellom boligstandard og behovet for å få noen boliger raskt. Planen var at disse boligene skulle stå i 10 år. Men vedtaket om riving

ble stadig utsatt, siden behovet for boliger var så stort. Nå har de stått nesten dobbelt så lenge som antatt.

Hvorfor har Samskipnaden latt brakkene forfalle?

Siden det var meningen at disse brakkene bare skulle stå i 10 år, så har det aldri vært noen planer for å pusse de opp. Det har vært et begrenset vedlikehold, men stadige utsettelse av riving, har ført til en forslumming i Breivika. Beboerne har heller ikke ønsket en oppussing av brakkene. De har ikke ønsket å ofre masse penger på å pusse opp brakkene. Et billig boalternativ, med lav husleie, har vært beboernes ønske.

Hva gjør Samskipnaden hvis studentene ikke vil flytte ut?

Vi regner med at beboerne i Breivika bøyer seg for de vedtak som er fattet i studentorganisasjonene, og flytter ut innen fristen vi har gitt. Vi håper på en smidig overgang og regner med at Breivika er tom 1. februar. De tomme brakkene håper vi å få solgt til markedspris. Vi har fått en takst på brakkene på 320 000 kroner. Det kan være vanskelig å finne kjøpere som vil gi takstpris, men vi vil selge de til en høyest mulig pris.

STORELVA

Det tapet vi får av botilbud i Breivika, tar vi igjen på våre nye boliger som er under oppføring på Storelva på Kvaløya. Antall hybler blir det samme som i Breivika, men vi får noen flere familieleiligheter. De første hyblene er innflyttingsklare i oktober, og de siste regner vi med får flytte inn i de første ukene i januar. Disse nye boligene er ikke rettet spesielt mot de som bor i Breivika, men til alle som bor i våre faste studentboliger.

Hvem regner Samskipnaden med vil flytte ut til Storelva?

Dette vil være spesielt interessant for de som ønsker et godt bomiljø. Stan darden på hyblene blir høy og det vil nok friste mange som bor i våre andre boliger. Omgivelsene ellers er fredelige og man slipper bort fra maset i byen. Friluftsmennesker har et ypperlig tilbud her ute.

Hvordan har samskipnaden tenkt å løse kommunikasjonsproblemet for de som ikke har egen bil?

Vi er i forhandlinger med Tromsbuss om å få et bedre rutetilbud enn de distriktrutene som kjører ut til Storelva nå. Vi har ikke kommet til noen avtale med Tromsbuss enda, men det er snakk om å opprette en «studentekspres» i likhet med de som går fra Kroken, Prestvann etc. Selve området er under utbygging så det vil nok komme et ordinært rutetilbud om ikke lenge, avslutter en optimistisk Vidar Bakken.

BUSS FORBINDELSE

Tromsbuss holder på å bygge opp

rutenettet til Storelva. Stramme økonomiske rammer begrenser rutetilbudet til Tromsbuss. De kan ikke gå så tidlig inn med et komplett ruteopplegg i et nytt boligfelt, som de kunne tidligere. Det må være et trafikkgrunnlag for de rutene som opprettes.

Ruteopplegg vil bli rettet direkte mot de konkrete behov beboerne på Storelva vil ha. Tromsbuss vil gi et lite men spesialisert tilbud til studentene. I første omgang er det snakk om å opprette en spesialrute til Universitetet om morgenen og tilbake til Storelva om ettermiddagen.

Hele ruteopplegget til Storelva er under utarbeidelse. Tromsbuss går nå ut for å skaffe opplysninger om de fremtidige beboerne i hele boligfeltet Storelva, før planleggingen kan begynne.

Idag er det ikke noe konkret tilbud til beboerne på Storelva, utenom distriktrutene 1 og 4.

Luksus

Studiefinansieringa er et stadig tilbakevendende stridstema. Utløsende faktor denne gang er en undersøkelse i Oslo som viser at stadig færre tar opp studielån. Undersøkelsen viser også at svært mange studenter har deltidsarbeid ved siden av studiene.

Dette blir så brukt til å underbygge påstanden om at studenter har det vanskelig, og/eller at studiefinansieringa er for dårlig.

Vi mener dette er å snu saken på hodet, og derigjennom øde kreftene på feil sak. Det er intet galt med utbetalingene fra Lånekassen – det er tilbakebetalingsvilkårene som er for dårlige.

Fra Lånekassen får en idag om lag 40.000 kroner i året. Det er derfor i utgangspunktet ikke

synd på studenter som tar seg deltidsjobb. Det er ingen nødvendighet for unge mennesker å ha CD-spiller, TV, vannseng, bil eller unne seg en sydentur under studietiden. Dette er luksusgoder de ikke kan vente å få dekket av lånekassen.

Uten å skulle sette svake grupper opp mot hverandre, vil vi få påpeke at minstepensjonistene får mindre utbetalt enn oss.

Konklusjonen er klar – Det er ikke lånerammene som er for små, men tilbakebetalingsvilkårene som er for dårlige.

Isteden for å øde kreftene på å overbevise samfunnet om hvor lav vår levestandard er, bør vi isteden forene våre krefter mot 11,5 prosent rente og renters rente.

Sosialkonsulent

Ta kontakt hvis du trenger råd og veiledning ved personlige og sosiale vanskeligheter eller studieproblemer som ikke er faglige

Du kan også be om informasjon av forskjellig art og få vite hvor du skal henvende deg i helse- og sosiale spørsmål og juridiske saker.

Sosialkonsulent Ann Torunn Olsen,
Roald Amundsenspl. 1 (Odd Berg-bygget),
Tlf. 81 012. Kl. 09.00 – 15.00 unntatt torsdager.

Husk å benytte deg av de økonomiske støtteordningene som Studentsamskipnaden har til dekning av helsemessige utgifter: **HELSEFONDET OG REFUSJON AV EGENANDELER**

For informasjon, se reglene.

Utropia

I REDAKSJONEN:

Trond Davidsen
Steinar Johansen
Oddgeir Sagerup
Tage Stabell-Kulø
Geir Hatling
Geir Arne Hansen
Roy H. Østensen
Britt Bakkehaug
Nora Sørensen
Tore Klæboe Nilsen
Gry Berntzen
Lars Åge Rotvold

REDAKTØR:

Geir Hatling

REDAKSJONSSEKRETÆR

Geir Arne Hansen

UTROPIA HØST 1988

UTROPIA følgende fremtidsplan for høsten:
UTROPIA nr. 9: Deadline torsdag 6.10, setting søndag 9.10
UTROPIA nr. 10: Deadline torsdag 27.10, setting søndag 30.10
Forbehold for endringer

UTROPIA er et organ for studentene ved Universitetet i Tromsø, og kommer med 12 nummer i året. Redaksjonen er valgt på politisk uavhengig grunnlag.

KONTORTID I UTROPIA

Mandag	13.00 – 14.00
Tirsdag	14.00 – 15.00
Onsdag	14.00 – 15.00
Torsdag	13.00 – 14.00
Fredag	13.00 – 14.00

Annonsepris: Kr. 4,- pr. sp. mm.
Ved fast annonsering 20% rabatt:

Adr.: Boks 678, 9001 Tromsø
Tlf.: (083) 44 238

Opplag: 2000 eksemplarer.

SATS OG OMBREKING

Troms Trykk A/S, Skattøravn. 71
Tlf.: (083) 71 155 – 9000 Tromsø

Finansieringen av Akademisk Kvarter A/S

Efter at Uni-Bok gikk konkurs høsten 87, ble Student samskipnaden påført store tap. Dette skyldes at Samskipnaden hadde latt Uni-Bok bygge opp gjeld. For å hindre at noe slikt skulle gjenta seg, vedtok studentene på Hovedallmøtet (HAM), den 10. mars 88 at Samskipnaden ikke skulle gå inn i et nytt Uni-Bok om det var fare for å tape mer penger enn en ny aksjekapital. Samskipnaden skulle heller ikke være ene-aksjonær. Nok en gang har det vist seg at HAMs makt kun finnes på papiret, og at det er opp til enhver å ta seg til rette.

Utropia Tage Stabell-Kulø

Samskipnaden

Efter vedtaket på HAM, gikk Samskipnaden i gang med å planlegge en ny bokhandel. Da omverden så at Samskipnaden alene gikk i gang på ny, var det ikke mulig å få andre aksjonærer. Hverken Universitetet eller FORUT har villet bidra med midler. Heller ikke bankene har vært særlig villige. Alle banker som har vært kontaktet som mulig ny bankforbindelse for Akademisk Kvarter

A/S (AK), har satt som betingelse at Samskipnaden skulle garantere for AKs økonomi.

Dette viser hvor liten tro byens banker har til Samskipnadens forretningsdrift. Årsaken til dette er at Uni-Bok-konkursen påførte Troms-banken et sviende tap. Banksjef Pettersen uttalte til Utropia den gang at tapet var svært bittert.

Administrasjonen i Samskipnaden har fremmet forslag til styret om at Samskipnaden låner ut 2.000.000 kroner til AK, med delssikkerhet i varebeholdning, fordringer og driftstilbehør; samt at Samskipnaden stiller

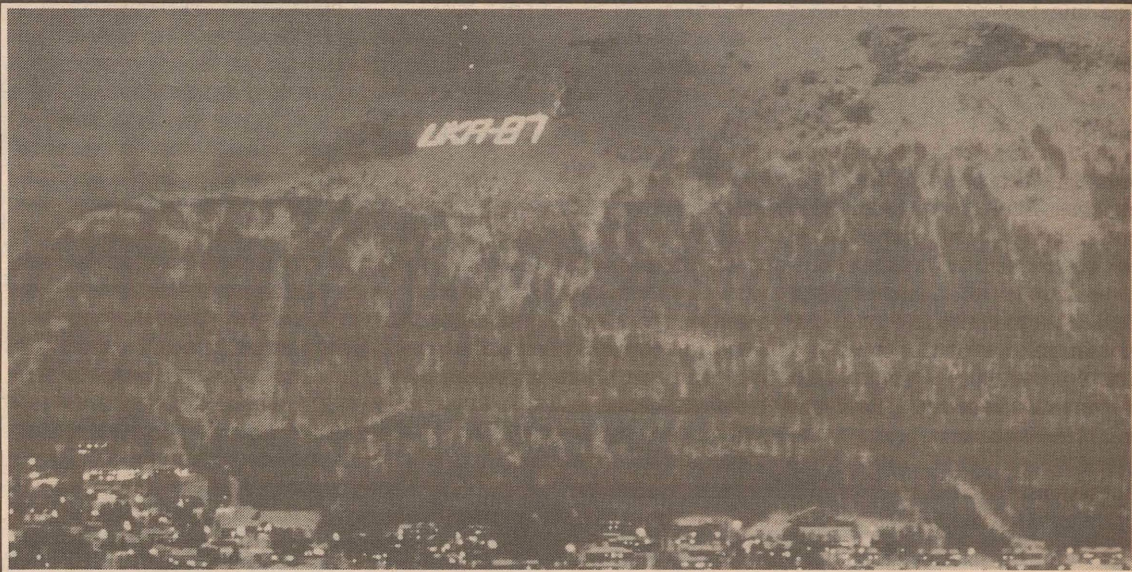
en garanti til TAPIR (Universitetets bokhandelen i Trondheim) på 1.000.000 kroner. Garantien sikres som lånet. Begge deler er i strid med vedtaket på HAM.

Studentutvalget/studentrådet Studentutvalget, ved sin leder Ørjan Holstad, går inn for å støtte Samskipnaden. Utvalget ser med stor skepsis på at Samskipnaden er nødt til å stille garantier utover aksjekapitalen, og påpeker at forslaget også er i strid med HAMs vedtak 10. mars. Studentutvalget aksepterer imidlertid at dette er eneste måten å få til en bokhandel på.

Fremtiden

Om AK, i motsetning til Uni-Bok, går med overskudd, vil lånet til Studentsamskipnaden kunne nedbetales, og Samskipnadens engasje ment avvikles. Om AK isteden skulle gå dårlig, vil tapene kunne sette Samskipnaden i fare.

Ingen vet idag om departementet vil la en Studentsamskipnad gå konkurs.

Vil uka-89 bli like stor suksess som uka-87.

UKA-89

Utropia Roy Østensen

Forberedelsene til StudentUKA-89 er forlenget startet. Styret har hatt forberedende møter, og er godt i gang med planlegging av de mange arrangementene som skal avholdes i forbindelse med UKA. Det skal holdes studentrevy slik som under UKA-87, da revyen «Berges det som Berge kan» ble oppført 12 ganger i aulaen på Åsgård sykehus. Det blir igjen UKE-Kro på Universitetsområdet hele UKA gjennom (gjørne med levende musikk). Vi venter konserter med nasjonale og lokale band, noen faglige aktiviteter som populærvitenskapelige foredrag eller debattmøter, og mye mer.

Utropia har snakket med UKE-SJÆF Trond Svenøe, for å få vite hvordan arbeidet med UKE-forberedelsene går. UKE-skjefen bekreftet at forberedelsene var vel igang, men presiserte at bemanningen var noe prekær:

Særlig har vi behov for en Generalsekretær i styret. Ellers trenger vi mange folk til revyen. Den krever mye planlegging og jobbing. Det finnes arbeidsoppgaver nok for alle, også for de som ikke ønsker at arbeidet skal gå ut over studiene. Noen oppgaver er meget krevende, men de fleste vervene krever hovedsaklig innsats i selve UKA. Et eksempel er UKE-Kroa, der vi trenger folk til dørvakt, barvakt, pynting og så videre. PR-Gruppen trenger også mange medarbeidere: BLÆSTIN skal

spre blest om UKA og UKE-Revyen Filmgruppa skal lage UKE-film og som vanlig blir det ei gruppe som lager UKE-avis.

Hvor kan folk finne dere?

I nybygget til IRV har vi fått avtale om kontorlokale, men disse lokalene er blitt litt forsinket slik at vi ennå ikke har flyttet inn. Så snart vi har etablert oss vil det bli annonsert rundt om på instituttene. Da kan folk ta kontakt med oss direkte.

Hvordan går det med finansieringen av UKA?

Vi har en del problemer med å skaffe en hovedsponsor. Tidligere er det Sparebanken NORD som har sponset UKA's økonomi. I år har de sagt nei, noe som ikke kom som noen stor overaskelse på oss tatt i betraktning de problemene Sparebanken NORD har hatt. Det har faktisk vært umulig å få avtaler med hverken banker eller forsikringselskap. Vi har vært i kontakt med en rekke firma og selskaper i byen, og har fått flere sponsoraftaler i form av varer eller utstyr som vi kan få disponere gratis, men ingen har foreløpig vært interessert i å gå inn med økonomisk støtte. Det vi prøver på for tiden er større datafirma og meieriene, i håp om at de har økonomi til å stille opp som sponsor.

Har det vært planer om å utsette UKA?

Ideen har vært fremmet, ja. Hovedårsaken til dette er at Hovedgården vil stå ferdig høsten 1988/våren 1989. Når den er ferdig vil vi ha lettere tilgjengelige revylokaler og kontor. Foreløpig er planen å avholde Revyen i

Kulturhuset på lillescenen. Datoen er satt til 23. februar og frem til 5. mars. Den var opprinnelig satt tidligere, men ble flyttet fordi Hålogaland Teater skal bruke scenen. Vi ser dessuten det som en fordel å ha revyen i byen, fordi folk da vil finne lettere frem, og vi dermed kan få flere besøkende. Dette er den tidsplanen vi har for UKA foreløpig, og dersom vi klarer å løse de problemene vi strever med, er det ikke aktuelt å flytte UKA.

I 1987 besto UKE-styret hovedsaklig av studenter fra IMR, og UKA ble kritisert for å være ei «IMR-uke». Hvordan er sammensetningen i det nye styret?

Styret i UKA-89 er slettet ikke bare fra IMR, men er representert med folk fra hele universitetsmiljøet. Blant annet har vi folk fra IMR, ISV og IRV. UKA skal være ei STUDENT-UKA, altså for hele studentmiljøet i Tromsø. Derfor vil kanskje noen kritisere UKA for å være ei «Universitets-uke». Dette vil vi prøve å få rettet på etter hvert. Vi kommer til å sende folk til Lærerskolen og andre steder for å samle opp folk til UKEarbeidet.

Vi kommer også til å jobbe for at UKA-89 blir mer åpen utad. Det vil si at folk i byen i større grad legger merke til oss, kommer for å se Revyen og de andre åpne arrangementene. Vi må huske at det tidligere har vært arrangert bare tre student-uker her i Tromsø. Derfor har vi ikke opparbeidet oss særlig mange tradisjoner når det gjelder å holde slike uker. Dette gjør forberedelsene vanskeligere og mer krevende.

Desentraliser fiskerinæringa.

Det største problemet med fiskeriplanlegging er ikke de spørsmål som reises i krisetider, men de aktiviteter som følger av oppgangstider. Den overkapasitet som ligger i kjølvannet for stor investeringslyst, har vært og er ei alvorlig belastning for næringa. En desentralisert næringsstruktur, der fylke, kommune og salgsorganisasjoner får større ansvar, kan være et skritt i riktig retning. Dette sier professor Svein Jentoft ansatt i ved planleggingsgruppa, Institutt for Samfunnsvitenskap.

Utopia Steinar Johansen

Samordning viktig

Det som skiller fiskerinæringa fra andre næringsgrener, er at man ikke har noe eksakt bilde på hvordan ressursituasjonen er. Når man i tillegg har en heterogen organisasjonsstruktur, ofte med, motstridende interesser, sier det seg selv at en organisert ressursutnytting både blir kompleks og vanskelig. Det er derfor av største betydning at man finner frem til organisasjonsformer som sørger for en rettferdig kapasitetsfordeling og en fornuftig ressursutnytting. Det er ikke tilstrekkelig med en krisetilpassningspolitikk, uten at man har klare langsiktige målsetninger å jobbe mot.

Desentralisering

I følge Jentoft vil en desentralisering ha en vital betydning for den videre utvikling. Man kan for eksempel gi salgsorganisasjonene større ansvar når kvotene skal reguleres og fordeles. Han understreker imidlertid at tiltakene ikke ensidig må rettes inn mot fangstleddet uten at en tar hensyn til produsent og eksportleddet. Her må myndighetene i større grad stimulere til økt samarbeid.

Konsesjonsetableringer

En alternativ måte å få større

kontroll med næringa på er å bruke konsesjonsetableringer mer aktivt. Slik situasjonen er nå er fiskerne underlagt markedsbestemmelser. Hva man skal fiske, er i stor grad bestemt av pris og lønnsomhet. Ressursspørsmålet får kun aktualitet når den enkelte bestand er så overbeskattet, at ordet krise tas i bruk. En må derfor foreta inngrep som gjør det mulig å bruke prismekanismene til å regulere fisket. Fortløpende ressursvurderinger må dermed vies større oppmerksomhet.

EFis rolle

Dersom Norge skulle gå inn i det europeiske fellesskap, vil det være vanskelig å si noe sikkert om totaleffekten for næringa. Han understreker imidlertid at vi vil få nye og ukjente handlings betingelser. Enkelte fordeler vil en kunne oppnå, blant annet for eksportleddet som slipper tollbarrierer, men når det samlede regnskap skal gjøres opp er det langt fra sikkert at et medlemskap vil være noen velsignelse. Han nevner i denne forbindelse de store problemer Shetland har hatt på grunn av overproduksjonen på jordbruksprodukter innen EF. Dette har medført at landet ikke har vært i stand til å bli selvforsynt på grunn av forpliktelsene overfor fellesskapet, noe som igjen har tilbakevirkende kraft både på sysselsetting og næringsutvikling.

Jentoft poengterer at her gjenstår det en god del forskningsarbeid før en kan si noe om eventuelle effekter. Jordbruksutvikling på Shetland, og fiskeriutvikling i Norge er tross alt så forskjellig at en skal være forsiktige med å trekke for bombastiske konklusjoner.

Kvinner og kompetanse

Det er i alle fall sikkert, at dersom næringa skal ha noen positiv utvikling må kvinners kår taes på alvor. Svanerskapsordninger, mer fleksibel arbeidstid er bare noen få av de elementene en i fremtiden er nødt til å bringe inn på den fiskeripolitiske arena dersom en vil beholde bosetningsstrukturen. Dette er et problemområde en vanligvis har sett på som sosialpolitikens domene, men som man nå er nødt til å se i sammenheng med fiskeri planlegging, dersom vi vil ha en positiv utvikling.

Utdanning og kompetanseheving er et annet sentralt satsningsfelt. Med det tempo utviklingen nå har er det av vital betydning at vi er i stand til å omstille oss til, og nyttegjøre oss av. Dersom vi ikke makter dette er det fare for at utviklinga kan gå fiskerens hus forbi. Markedsorientering og markeditilpasning vil her være sentrale utfordringer for næringas framtid, sier professor Svein Jentoft i en avsluttende kommentar.

Foto: Oddgeir Sagerup

VEL BLÅST !!!

Vi retter en stor takk til Tromsøs befolkning. Disse ordene kommer fra Ørjan Holstad, en av lederene for boligjelpa 188. Det har vært en voldsom respons fra de som hadde hybler å leie ut.

Som alle vet ble boligjelpa satt igang for å hjelpe nye studenter med å finne seg en plass å bo når de kom hit til Tromsø. Vi har i løpet av den tiden vi har holdt på, fått inn ca. 140 tilbud på hybler. Av disse har vi fått bekreftet at ca. 50 personer har sagt ja takk til det de er blitt tilbudt.

Hva er årsaken til det store misforholdet mellom tilbud og etterspørsel, Ørjan Holstad?

Det er etter min mening 3 grunner til dette. For det første er det mange tilbud som har vist seg å bli for dyre. Jeg mistenker mange for å bo over evne når de har sagt ja til en hybel som etter vår mening er vel dyr. For det andre er det mange hybler som har hatt en beliggenhet som gjør at de ikke er så attraktive.

Tilslutt regner vi med at det er flere som har fått seg hybel enn de som har gitt tilbakemelding til oss. Vi er ikke helt fornøyd med en del av de studentene vi har hjulpet. Det er veldig mange som ikke har gitt tilbakemelding. Dette gjør at det er vanskelig for oss å ha oversikt over hva som er ledig av hybler.

Hvordan er situasjonen nå?

Etterspørselen har klart stagnert, dette mener jeg skyldes at en god del studenter etterhvert har klart å få seg hybel på egen hånd. For det andre at det er en del frustrasjon ute blant studentene, som har gjort at mange har gitt opp og dratt hjem.

Har dere tatt i bruk bomberommet i år?

Dessverre har vi også i år måttet ta i bruk bomberommet. Det har vært ca. 20 personer inntatt i løpet av sommeren. Vi har klart å skaffe plass til samtlige.

Info Dagene

28, 29 og 30 august ble det arrangert informasjonsdager her på universitetet for å lette de nye studentenes innpass i systemet. De fleste sider av studentbyråkratiet var representert, en hadde også fått studentforeningene til å stille opp.

Utopia snakket med Synnøve Dalmo, leder for arrangementet.

Utopia Gry Berntzen

Og hvilke reaksjoner har du egentlig fått på dagene?

Stort sett har det jeg har hørt vært positivt. Det er reelt behov for informasjon blant de nye studentene – jeg husker selv hvor fortapt jeg følte meg da jeg kom hit som fersk student for fem år siden. Hvem var Narve Bjørge? Hva holdt Studentrådet på med? Og hvor var egentlig lånekassen? Spesielt tror jeg det er viktig at folk kommer i kontakt med studentforeningene slik at de kan opparbeide seg et utenomfaglig kontaktnett. Det er ikke så greit å være nyinnflyttet i byen og ikke kjenne noen.

Hvordan var oppmøtet på de forskjellige delene – var det strålende entusiasme og fylking om fanene til enhver tid?

Nja, det var ikke alt som trakk like mye folk. Selv om oppmøtet på plenumsmøtene var bra, var lekkasjen til kantina og til byen større en ønskelig. I ettertid er det klart at de ble gitt for mye tid til hver enkelt instans – og pausen mellom vandre

-hallinformeringa og det som skjedde etterpå var alt for lang. Når det gjelder instituttene sine stands, har det blitt meldt om varierende interesse. IMR var visst veldig misfornøyd, mens IRVis representanter mener å ha dekket et behov for praktiske opplysninger – om en kan kombinere ex.phil og første avdeling f.eks. Oppmøtet på omvisningene på instituttene var varierende, og det spørs vel hvor mye akkurat dette har for seg. Spesielt hos de ikke-eksperimentelle fagene er det ikke så mye å se på.... Men selvfølgelig, veldig mye avhenger av hvordan en legger opp slike omvisninger. IBG og NFH serverte reker og øl på slutten av sin, og det var visst stor suksess.

Hvordan gikk det egentlig med den berømmelige sigtseeingturen?

Det gikk faktisk mye bedre enn ryktene vil ha det til. Det var 55 stykker som møtte opp, så vi fikk bruk for begge bussene. Vi kjørte en runde til Nordlysobservatoriet, ned til Holt, og fikk med oss Ølhallen, Lånekassen og Samskipnaden. Det essensielle, for å si det sånn. Tror iallefall besøket på Lånekassen var nyttig – de ligger jo så forknøda

til at selv Mikkel Gaup ville ha fått problemer. Det har forøvrig kommet forslag om at en skal trykke opp kart og tegnforklaring – det har jo etterhvert blitt en viss intern navngiving på de forskjellige byggene som nok kan virke forvirrende.

Hva synes du fungerte best?

Det må være studentforeningene sine stands. Det har kommet en flodbølge av nybegynnere til alle de som var representert – judoklubben melder om 25 nybegynnere, og fjellgruppa hadde visst hatt 40 stykker på et informasjonsmøte her forleden. Det at en hadde en mulighet til å synliggjøre seg viste seg å være svært effektivt – klart, å sende radio live ifra stand i vandrehallen gir en helt annen reklameeffekt enn bare å slå opp plakater om at det finnes en studentradio og «henvend Dem i Brennbygget».

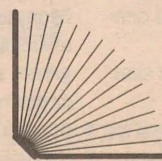
Med den presentasjonsformen som disse informasjonsdagene har tillat, rekker en ut til mange flere, og folk som i utgangspunktet kanskje ikke er interessert har lettere for å tiltrekkes. Det store antallet nybegynnere skulle tyde på at ikke bare ferske studenter har behov for informasjon om hvilke tilbud som egentlig finnes.

FRA 3. OKTOBER

Kan du kjøpe Norges Billigste fagbøker innenfor flg. fagområder

- samfunnsfag
- historie
- språkfag
- litteratur
- jus

Vi har gått over lageret med hård hand og selger ut til 50 - 90% RABATT

AKADEMISK KVARTER
B O K H A N D E L

Når marknadsunionen avløyser velferdsstaten: Norge og EF mot år 2000

Av Nils Aarsæther (Samfunnsplanlegging/ISV)

Nils Aarsæther (Samfunnsplanlegging/ISV)

Foto: Oddgeir Sagerup

Det blir med rette hevda at EF i 1990-åra vil vere noko heilt anna enn det systemet folkefleirtalet sa nei til i 1972. Norge bør innrette seg etter dette faktum, men korleis, og korfor?

Det skjer ei rask utvikling i EF-systemet i desse dagar. Ein prosess som knapt var synleg kring 1970 er no i ferd med å bli ein realitet. Det gjeld «den indre marknaden» - med frie rørsler av varer, kapital og arbeidskraft over landegrensene. Men det gjeld vel så mykje dei krava eit gjennomført marknadssystem stiller til statar og samfunn.

Farvel til velferdssamfunnet?

Det er desse krava som er det nye ved EF fram mot 1990-åra: Tidlegare har ein - også innafor EF - tenkt i retning av ein balanse mellom marknad og samfunnsliv. Ideen om velferdsstaten, med vekt på tryggleik og utjamning av levekår, har levd eit ikkje uproblematisk samliv med den private sektor sitt krav om yting og effektivitet. Det ein i internasjonal samanheng kallar «den skandinaviske modellen» har ikkje greidd å få skikkeleg fotfeste i EF-Europa, førebels med unntak for Danmark.

Harmonisering

I kjølvatnet på planen om «det indre marked» har faktisk EF tatt eit ideologisk oppgjær med den skandinaviske modellen. Velferdsstatstenkinga vil hindre frie marknadspanningar, for frie marknader virkar best utan offentlege inngrep i form av reguleringar, skattar og avgifter. Ut frå denne logikken bør ein

- (1) operere med lågast moglege skattaravgifter,
- (2) sørge for at dei skatteravgifter som kan akseptert ligg på same nivå i alle medlemslanda,
- (3) etablere ein felles Unionsbank og oppheve ein felles pengesystem og statsbankar.

Ettersom den skandinaviske modellen opererer med eit høgt skatte- og avgiftsnivå, kan ikkje denne akseptertast av EF som ideal. Omsynet til frie vare- og kapitalstrømningar må i EF vege tyngre enn omsynet til sysselsetting, offentleg helseteneste, pensjonsordningar og andre tiltak som i dag blir finansierte over offentlege budsjett.

Hagen sitt idealsamfunn?

Ut frå den informasjon som i dag er tilgjengeleg frå, og om, EF, er det for mange av oss underleg at det er Syse, og ikje Carl I. Hagen, som har reist kampen for å få Norge inn i «fellesskapet». For det er den marknadliberalismen Hagen kjempar for, og som vi nesten ikkje tar alvorleg i norsk debatt, som er kodifisert som offisiell politikk i EF, i Thatchers England og i Reagans USA.

Fotnote-avmakt

For å gjere forholdet Norge - EF meir konkret, kan vi sjå nærare på dei problem som Danmark har i desse dagar. Danskane har allereie levert sine første fotnotar, som høfleg blir registrert i protokollen: Danskane vil at det skal ta litt lengre tid før dei avskaffar sin valuta og sentralbank (danskane reagerte jo også på at dei måtte bytte ut passa sine med EF-pass!). Og danskane har fått klarsignal til å føre sin eigen miljøpolitikk; vel å merke så lenge denne ikkje hindrar konkurransen mellom danske firma og andre EF-firma!

Men dette (saman med detaljar som at det ikkje er lov å ha så låg fartsgrense som 50km/t i tettbygde stork) er eigentleg for småtterti å rekne i mot den «utfordringa» danskane ser i å måtte senke skattar og avgifter i tråd med harmoniseringsvedtaka i EF.

Kveling av ein velferdsstat

Det første problemet er at Danmark

(og i same grad Norge) har ei merverdiaavgift som ligg klårt over det nivå EF kan akseptere. Dessutan opererer Danmark (som Norge) med ei rekkje punktavgifter, grunnlagt med miljømessige eller ernæringsmessige omsyn. Alle punktavgifter skal bort i EF, dei hindrar jo naturleg tilbodtterspurnad i marknaden. Berre avgifter på olje, alkohol og tobakk kan akseptertast, men på eit klårt lågare nivå enn i Skandinavia. Røykarane bør absolutt gå inn for EF, om ikkje av helsemessige grunnar, så av økonomiske grunnar: Tobakksavgifta skal ned til ein fjerdedel av det danske nivået! I følge EF sine oppgaver vil danskane også kunne spare 100 kr. pr liter sprit, og 1 kr på bensinlitteren.

Totalt sett vil offentlege budsjett i Danmark blir redusert med fleire titals milliardar i året, ved dei nemnde reduksjonar og bortfall av avgifter. Det andre problemet er at dette inntektsbortfallet ikkje kan takast att på personskatten. Denne er nemleg allereie klårt høgare enn det EF kan akseptere (sjølv om EF pr. i dag ikkje har vedatt reglar for harmonisering av bedriftsskatten).

Grei deg sjøl (om du kan)!

Dermed står berre ein mulighet att: Nemleg å nedbygge deler av den offentlege innsatsen, og å auke eigenandelar (i Danmark opptil det ti-doble). Ideen er altså at billegare mat (sterkt redusert moms) tobakk og alkohol skal sette den enkelte i stand til å kjøpe seg dei velferdstenester ein ønsker, og «handle» helse og pensjon dels hos private, dels hos det offentlege.

- Det kan godt vere at det er mykje gale med vår velferdsstat anno 1988, og at det er behov for nytenking på mange område. EF er i så måte eit tilbod om å ta Carl I. Hagen sine forslag på alvor.

Solidaritet

- Men bør vi ikkje solidarisere oss med dei mange fornuftige kreftene som trass alt finst innafor EF-systemet? Eg ser ingen mulighet for at vi i Norge skal kunne få nemnande innflytelse på eit regelverk og ei unionsutvikling der premissa for lengst er lagde. Tvert om vil den fortsatte eksistensen av den skandinaviske modellen - som noko anna enn teori - kunne vere ei velferdsstatleg kjelde til inspirasjon for dei mange innafor EFsystemet som deler dei verdier det store fleirtalet i Norge står for. I dag er det berre to land i Vest-Europa som ikkje har nemnande arbeidsløse. Det er Sverige og Norge. Og vi har låg arbeidsløse, ikkje avdi vi er flinkare til å produsere enn andre, men avdi vi meiner arbeidsløse er uverdige, og er villige til å ordne samfunnet slik at marknadkreftene si utstøying av arbeidssføre kan bli motvirka.

Men kan vi stå utanfor?

Det blir svære omstillingsproblem og klart større forskjellar på fattig og rik om vi velger EF-medlemskap. Rett nok kan ein håpe på at EF vil foreta ei total ideologisk omlegging i retning av den skandinaviske modellen, men ingen framfører dette med noko trovardighet i debatten.

Lat oss ikkje sjå bort frå at det kan bli svære problem knytta til det å stå utanfor EF også. Problemet blir imidlertid begrensa dersom Norge tar initiativ til eit sterkare økonomisk samarbeid med Sverige. Ei kopling av norske naturressursar og svensk industriell kompetanse og organisering ville tvillaust gjere landa økonomisk slagkraftige som ikkje-medlemmar. Og vi vil stadig stå fritt til å føre ein politikk for å ta vare på og utvikle både velferdsordningar og nasjonalt særpreg.

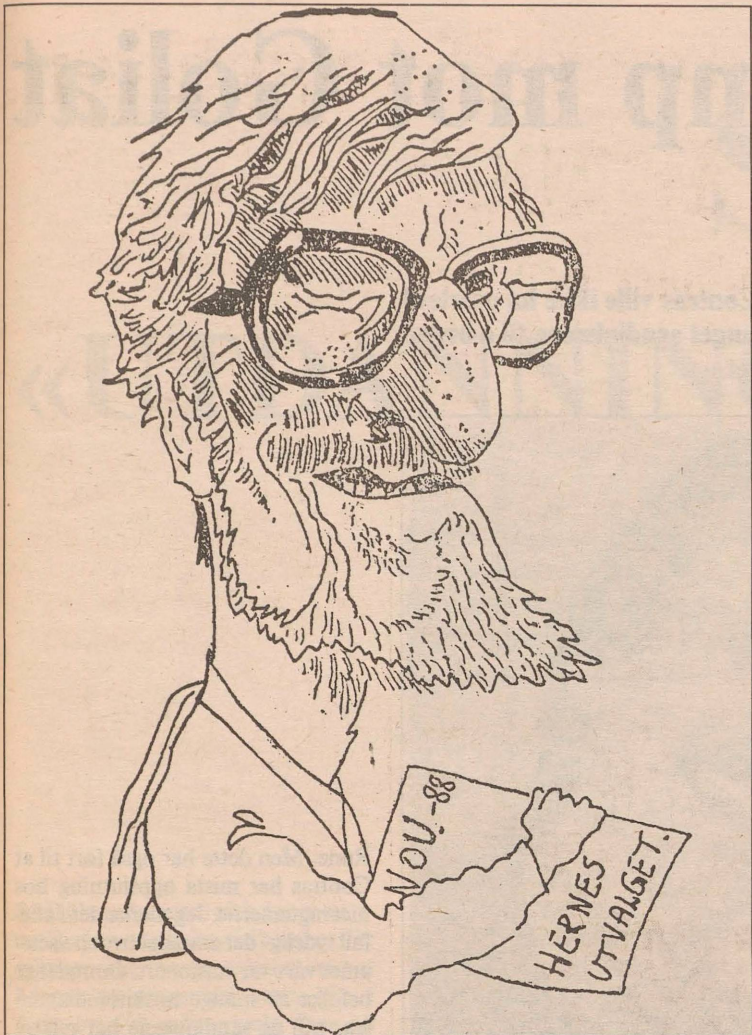
APPLE MACINTOSH BRUKERGRUPPE

arrangerer åpent møte torsdag 29. september på Store Auditorium, IMR, klokken 1930.

Tema er fordeler og ulemper ved de forskjellige teksbehandlingsprogram

SE VEDLEGG TIL AVISA

Hernes mot år 2000

Hernes - rapporten offentligjøres

Instillinga fra Hernes-utvalget offentligjøres 20. september. I 1965 satte regjeringa Borten ned en komite som skulle vurdere ulike sider ved post-gymnasial utdanning. Denne komiteen (kalt Ottosen-komiteen) leverte 5 innstillinger fram til 1970. Det var Ottosen-komiteen som foreslo vektallsordningen som et virkemiddel for å effektivisere utdanninga.

Nå er de fleste forslagene fra Ottosen-komiteen gjennomført, og det finnes svært lite materiale som kan vise hvor høyere utdanning i Norge går.

I 1987 ble det satt ned et utvalg av Brundtland-regjeringa. Mandatet til utvalget er å vurdere mål, organisering og prioritering for høyere utdanning og forskning fram mot år 2000 - 2010.

Utvalget skal blant annet vurdere:

- samarbeid og arbeidsdeling mellom universiteter og høyskoler
- ressursbruk
- effektivisering
- evaluering.

Lederen for dette utvalget som kalles Hernes-utvalget er Gudmund Hernes. Utvalget har 11 medlemmer, deriblant 2 studenter og rektor Narve Bjørge ved Universitetet i Tromsø.

EVALUERING

Hva som vil stå i utredninga fra Hernes-utvalget, er i skrivende stund uvisst, men utvalget må si noe om punktene i mandatet. Derfor er det nyttig å vite noe om disse temaene,

og ha en mening om dem. Denne artikkelen gir ikke plass til noen grundig gjennomgang av mandatet. Derfor vil vi kort nevne et område som det vil være nyttig å mene noe om; evaluering.

-Skal evaluering av fag, fagtilbud og kurs fungere som en «kontroll» av forelesere, eller er det mulig at evaluering kan være grunnlag for en dialog mellom studenter og forelesere?

-Bør vi evaluere bare når et kurs er avsluttet, eller fortløpende gjennom studiet?

-Skal bare studentene evaluere, eller kan ansatte/forelesere også delta?

Dette er spørsmål vi må være forberedt på kan komme når utredninga offentligjøres.

Hva mener du?

STUDIEFINANSIERING

Hernes-utvalget har ikke fått i oppdrag å vurdere studiefinansiering og studentvelferd. Det betyr at regjeringa anser det som mulig å reformere høyere utdanninga uten å forbedre studiefinansieringa og studentvelferden.

Regjeringa mener altså at deltidsstudenten er kommet for å bli, og deltidsstudentene skal evaluere undervisning som er beregnet på heltidsstudenten.

Hva med prinsippet om lik rett til utdanning?

Dette er et overordnet mål for høyere utdanning. Det virker derfor nokså meningsløst at studiefinansieringa ikke trekkes inn i Hernes-rapporten.

Er dette nok en bekreftelse på at myndighetene har akseptert lik rett til utdanning i ord, men ikke i handling?

Vi mener at har man satt seg et slikt mål, må man finne årsaken til ulikhetene, og rette på dette.

De spørsmålene og problemstillingene vi har nevnt ovenfor, vil påvirke vår egen og våre etterfølgeres hverdag. Derfor må vi som studenter komme med i debatten og si hva vi mener. Og det er viktig at DU stiller opp!!

Av AU/NSU Tromsø

Varm velkomst! Hvorfor blir det mye eller lite ryper

Jeg har vært student før, men aldri har jeg blitt ønsket velkommen og fått så mye nyttig informasjon som her på universitetet i Tromsø. Infodagene og info-nummeret av Utropia er virkelig noe som andre universitet bør lære av. Om ikke vi ferskinger har helt klart for oss hvordan alt styre og stell fungerer, så har vi hørt om samskipnaden, hovedallmøtet og Norges student union (NSU). Ikke minst har vi fått vite hvordan vi selv skal oppføre oss for å få utbetalt studielånet, søke om støtte for behandling hos lege/fysioterapeut eller ved kontaktlinsekjøp. Vi fikk til og med guiding på byn med diverse nyttige og artige opplysninger. Dere fortjener en takk dere som har satt i gang arbeidet med dette!!!

Tori F. Halvorsen

Dette spørsmålet har mange jegere stilt, og det er like aktuelt i år som alltid. Nå kan du få svaret!

Tromsø Museums velkjente populærvitenskapelige tidskrift «OTTAR» har nemlig ryper som tema i sitt siste nummer. Forfatterne tilhører landets rypeeksperter, og alle har i en årekke forsket på rypenes atferd og økologi. I Norge har man forsket på lrypa helt fra 1914, og i «OTTAR» presenteres både gammel og ny viten i populær form direkte fra aktive forskere.

Vitenskapelig leder for direktoratet for Naturforvaltning, Svein Myrberget, har drevet forskning på lrypas økologi på Tranøya feltstasjon i Senja siden 1960. I «OTTAR»-heftet oppsummerer han sine undersøkelser og er særlig inne på hvorfor rypebestandene svinger med forholdsvis

de stoler på sin kamuflasje. I Geir Gabrielsens artikkel får vi nærmere rede på denne atferden.

Kråka er kjent som eggytv, og et spørsmål debattert blant jegere gjennom alle år er om det blir mer rype dersom kråka bekjempes. Howard Parker har forsket på dette og gir svar

områder den første tida, og dødeligheten kan være stor.

Været spiller en viktig rolle for kyllingenes første levedager, og især i kalde og våte perioder er de avhengige av å jevnlig varme seg hos høna. Even Jørgensen har studert nettopp dette og redegjør nærmere for denne

Hvorfor Fremskrittspartiet?

Tradisjonelt store partier som Arbeiderpartiet og Høyre opplever i dag en formidabel velgerflukt. Forskere og andre har spekulert i årsaken, og en av konklusjonene er blandt annet at partiene har fjernet seg fra sine målgrupper. Arbeiderpartiet er f.eks. ikke et parti for arbeidere, det er heller blitt et parti for en ny overklasse som har arvet verv og tradisjoner fra sine forfedre. Eksemplene på dette er mange, bl.a. har Dagbladet i en artikkel tidligere i sommer avslørt hvilket familiehierarki Arbeiderpartiet har utviklet seg til å bli.

Det er derfor ikke til å undres over at et parti som Fremskrittspartiet opplever en enorm og stadig økende oppslutning. Det har på en og samme tid overtatt rollen som arbeidernes parti samt rollen som partiet for næringslivet, med sterkt nedsatte skatter og offentlige utgifter som en av sine merkesaker. Er det ikke forståelig at et slikt parti får stor oppslutning?

Som mangeårig Høyremann er det en glede for meg at det er dukket opp et reelt borgerlig alternativ, som tør ta ansvar. Fremskrittspartiets merkesaker - sterk nedsettelse av skattene og

de offentlige utgifter - står fortsatt ved makt, men heldigvis har partiet også vist seg modent til å ta et oppgjør med innvandringen, som så langt har vært tilnærmet uten kontroll!

Fremskrittspartiet er også forkjemper for karakterer på alle nivå i skoleverket, og økte forsvarsutgifter. Og ikke minst er Fremskrittspartiet villig til å fjerne store statlige utgiftsposter som vi skattebetalere er med på å betale - det være seg barnetrygden, tilskudd til enslige mødre og til en viss grad arbeidsledighetstrygden. Folk må heretter ta et større ansvar selv, og ikke lenger legge sitt liv i hendene på staten.

Fremskrittspartiet vil også lempe på mange av de byråkratiske finurligheter som vi opplever i dag, som igjen vil resultere i færre ansatte i offentlig sektor. Eksempler på dette er opphevelse/reduksjon av et nettverk med unødvendige lover og forskrifter, bl.a. inne miljølær, som har kostet mang en arbeidsplass.

Kanskje det er på tide at vi etterhver begynner å ta på alvor det gamle ordtaket om å «tæring etter næring»?

Av Thorleif Håkon Mathisen

Rypas vinterkost består vesentlig av bjørk

Foto: R. B. Strann

regelmessige toppår hvert 3. eller 4 år.

Johan B. Steen, kjent «rypeprofessor» og forfatter av flere rypebøker, tar for seg starten av reproduksjonen, nemlig rypesteggens kamp om revirene. Et revir (også kalt territorium) er nemlig en forutsetning for at rypa skal kunne forplante seg.

I rugetida har steggene og hønene helt forskjellig atferd når rovdyr er på jakt etter dem. Steggene flyr opp, mens de rugende hønene trykker idet

i artikkelen som bygger på hans egne undersøkelser på Karlsøya i Troms. Tilgang på næring må nødvendigvis spille en viktig rolle for bestandsstørrelsen hos enhver viltart, og Tor K. Spidso skriver om næringen til rypa mest kritiske stadium, nemlig kyllingene.

Når rypekyllingene er klekt, forlater kullene de territorier som steggene tidligere forsvarte «med nebb og klør». Kjell Einar Erikstad forteller at kullene vandrer over store

kritiske fasen i rypas liv.

Heftet avsluttes med Johan B. Steens artikkel om tilberedning av ryper. Nå er det mange måter å lage ryper på, men her får vi gode råd utover det vanlige kokebøker kan gi. Skal f.eks. ryper henge å mørne i ukevis? Steen har selvfølgelig mening om dette.

Uansett har man ryper i fryseboksen, kan man i hvert fall ikke klage på råstoffet!

BLI OGSÅ DU
FAST LESER AV

Størst
i Finnmark
Finnmark
DAGBLAD

— EN AVIS I FRAMGANG! —

Nicaragua: Davids kamp mot Goliat

Av: Jan Kåre Breivik

«Det er USA som har hovedansvaret for Nicaraguas krise idag. Contras ville ikke ha overlevd uten amerikansk støtte, og den permanente krigstilstanden har tvunget sandinistene til å bruke uforholdsmessig mye penger og menneskelige ressurser til forsvaret.»

Ingen tvil om at Nicaragua trenger den støtten de kan få, mener Rune Lea og Guri Sættem. Foto: Jan Kåre Breivik

Det er Guri Sættem fra Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpefond, SAIH, som kommer med uttalelsen. Hun har sammen med legen Rune Lea et ferskt Nicaragua- opphold bak seg. Guri har etter et par års jobb som sykepleier i Nicaragua, jobba som koordinator for SAIHs prosjekter i landet. Rune Lea har inntil nylig vært ansatt som lege ved SAIHs helseteam i Puerto Cabezas i det nord-østlige hjørnet av Nicaragua. Rune understreker at det har vært ei lærerik tid, hvor han har kunnet følge prosessene i landet på nært hold, sett nyanse og sett hvordan et lite land prøver å utvikle seg til tross for hardt press utenfra, og han fortsetter;

-Det tragiske i situasjonen er ikke at Contras kan komme til å styrte sandinistene. Militært sett har de faktisk ikke nubbesjangs. Faren ligger heller i den vedvarende utryggheten som har hatt konsekvenser på alle plan i samfunnet. Siden 1984 har folket i Nicaragua fått merke tilbakegang på alle områder som f.eks helse- og sosialsektoren. Krigen har direkte og indirekte skylda for økt spedbarnsdødelighet og stigende analfabetsisme.

Hva med sandinistene, kan ikke mye av problemene skyldes feilslått politikk, udugelighet og for lite demokrati?

Guri: Jo, det er klart at det kan ligge noe i det, men det er ikke det som er hovedsaken. Det er direkte urettferdig å stille den type strenge krav til ei regjering som er i krig, der bestrebelsene for demokrati og økonomisk utvikling direkte saboteres av Reagan-administrasjonen og dens medløpere.

Rune: Jeg er enig i det, men når det gjelder en rekke utviklingsprosjekter og sandinistenes politikk på enkelte

områder er det en del som kan kritiseres. Det har slått meg hvor ofte de har gått i vannet m.h.t. størrelse på prosjekter. F.eks. satsinga på gigantprosjekter innenfor gruve- og skogsdrift. Planlegginga og kompetansen har ofte vært minimal og resultatene har blitt lite gunstige.

Guri: Men en må ikke glemme at Nicaragua strir med problemer som er felles for frigjorte land i den 3. verden. De har liten egenproduksjon av ferdigvarer og eksporten av råvarer går til underpris. I en slik situasjon er det vanskelig å si nei til uhjelpspenger og lånetilbud, selv om det fører

Guri: Men en må ikke glemme at Nicaragua strir med problemer som er felles for frigjorte land i den 3. verden. Foto: Jan Kåre Breivik

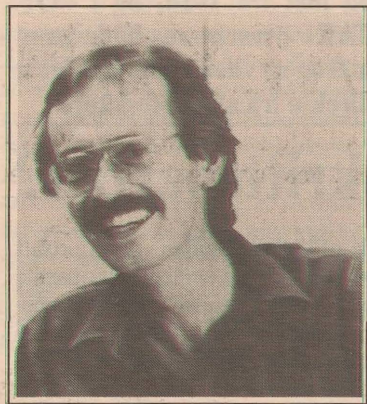
med seg satsing på prosjekter uten den nødvendige planlegging og prioritering. Det ser imidlertid ut til at sandinistene har lært av sine dyrkjøpte erfaringer. Prioriteringene har blitt strammere og ideologiske kjeppheter forlades. Sandinistene har f.eks. innsett at de statsstøttede kooperativene må nedlegges. De har vist seg å være ineffektive og ulønnsomme. Privatisering på visse områder har faktisk vært en strategi hos myndighetene i den seinere tid.

Rune: En av de tingene som har overrasket meg mest er sandinistenes vilje og evne til nytenkning og til å satse utradisjonelt. Men dessverre mangler Nicaragua høyt utdannede og kvalifiserte folk på en rekke områder. Dette skyldes i første rekke at amerikanere og somozister som satt i nøkkelposisjoner under Somoza-diktaturet forlot landet etter revolusjonen i 1979. Og det tar sin tid å bygge opp kompetanse. I tillegg strir de unge sandinistene fortsatt med det gamle og tungroddde byråkratiet de overtok etter Somoza.

Hvilke framtidutsikter mener dere Nicaragua har?

Guri: Når det gjelder problemene med Contras eller «frihetskjemperne» som Reagan kaller dem, ser det

heller mørkt ut. Etter forhandlingsrunden mellom sandinistene og Contras som starta i Sapoá for nesten et år siden har Contras blitt mer og mer uforsonlige. Til å begynne med viste også Contras forhandlingsvilje, men dette blei etterhvert undergravd av ytterlig gående krefter. Men god hjelp fra USA har de forhandlingsvillige og forsonlige kreftene mista terrang. Når nå Benmudez som hadde en framtrædende stilling innenfor Somozas nasjonal garde velges til leder, kan dette ikke bety annet enn at forhandlingsløsninger skytes langt inn i framtida.

Rune: Krigen har direkte og indirekte skylda for økt spedbarnsdødelighet og stigende analfabetsisme. Fot: Jan Kåre Breivik

Rune: Men dette har også ført til at Contras har mista oppslutning hos nicaraguanerne. Jeg merka det i allefall tydelig i det området hvor helseteamet vårt var stasjonert. Området er befolka av mange miskitoindianere (ca. 1/3) og sandinistene har relativ liten støtte der. Vi ser at grupper som tidligere åpent samarbeidet med Contras nå tar kraftig avstand. I tillegg er det mye som tyder på at Contras er i indre oppløsning. Frafallet i ledelsen er svært påfallende.

Guri: Det som bekymrer meg er at USA ikke vil gi seg. Til tross for fredsavtalen som er undertegna for mellomamerika jobbes det aktivt for å øke den militære støtta til opprørerne. Og så pekes Nicaragua ut som syndebukk. USA har heldigvis fått merke litt motbør på dette punktet i det siste etter at utenriksminister Schultz gjorde et mislykka forsøk på å få de andre mellomamerikanske statene med på en avskyresolusjon mot Nicaragua.

Hva vil presidentvalget i USA ha å si for situasjonen?

Guri: Det så lenge ut til at en demokratisk seier med Dukakis som president ville bety mye positivt for Nicaragua. Men etter valget av visepresident Lloyd Bentsen har jeg begynt å tvile på om demokratene vil føre en annen mellomamerika-politikk. Bentsen er nemlig en svoren Contras-tilhenger på linje med Reagan.

På spørsmålet om det ikke virker håpløst å arbeide med bistand og utviklingsprosjekter under så vanskelige vilkår svarer begge nei, sjøl om mye ser vanskelig ut og de har fortsatt tro på sandinistene og utviklingsmulighetene for landet.

-Det er i allefall ingen tvil om at Nicaragua trenger den støtta de kan få, avslutter Rune Lea og Guri Sættem.

Saih-tieren: Hvor ble den av?

Hovedallmøtet (HAM) vedtok i vår at den tidligere frivillige innbetalinga til Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpefond (SAIH) skulle bli obligatorisk. Dette skulle skje fra høsten av. Men på grunn av en tabbe fra samskipnaden blei ikke semesteravgifta økt med ti

kroner slik vedtatt på HAM. Må SAIH dermed se langt etter flere tusen kroner som skulle gå til prosjekter i utviklingsland?

Utropia Britt Bakkehaug

Økonomisk støtte til SAIH har

tidligere vært frivillig, noe som førte til at kun 25 % av studentene gav denne støtten. På HAM i vår blei det vedtatt å legge ti kroner til semesteravgifta. Styret i Studentsamskipnaden og Kirke- og undervisningsdepartementet godkjente dette. Samskipnaden fikk i oppdrag å sørge for at beløpet blei inkludert i semesteravgifta. På grunn av rot i samskipnaden blei dette ikke gjort.

Direktør i samskipnaden, Vidar Bakken, sier til Utropia at SAIH likevel skal få de pengene de ifølge HAM-vedtaket skal ha. Disse pengene skal tas fra de student-sosiale midlene. Om semester avgifta blir økt med ytterligere ti kroner neste semester kunne ikke Bakken svare på.

Pengene som kommer inn til SAIH går til utdannings- og helseprosjekter

i utviklingsland. SAIH har i dag prosjekter i Bolivia, Eritrea, Sør-Afrika, Nicaragua, Namibia, Zimbabwe og Mosambik.

Departementet for Utviklingshjelp (DUH) og Utenriksdepartementet (UD) støtter med 80 % av inntektene til SAIH. Det betyr at 20 kr innbetalt av en student blir til 100 kr medregna støtten ifra DUH/UD.

SAIH:

«UTDANNING FOR FRIGJØRING»

SAIH, Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond, er studentenes egen humanitære hjelpeorganisasjon. Sekretariatet ligger i Oslo, men alle universitetene og mange av høyskole-ene har egne lokalgrupper. Gjennom disse har studentene mulighet til å ta direkte del i SAIHs utviklingsarbeid. SAIH har konsentrert sin virksomhet til to kontinenter, Latin-Amerika og Afrika. Utdanningsprosjekter for frigjøring og helseprosjekter står sentralt i arbeidet.

SAIH har i året som gikk drevet en rimelig aktiv utadretta virksomhet. En viktig markering var vedtaket om å gi Mosambik økonomisk støtte bl.a. i form av sivil militærhjelp. Som en konsekvens av dette har SAIH i samarbeid med Fellesrådet for det sørlige Afrika satt igang en Mosambik-aksjon. Aksjonen vil fortsette ut 88 med muloigheter for forlengelse. På prosjektsida har Sør-Afrika programmene hatt størst ekspansjon. SAIH har også gjort vedtak om å prioritere Chile og prosjektsekretæren for Latin-Amerika har nylig vært i landet for å finne egne prosjekt og samarbeidspartnere.

SAIH I NICARAGUA

Etter den sandinistiske revolusjonen i 1979 hadde Nicaragua et stort behov for hjelp utafra, og SAIH starta sitt hjelpearbeid der allerede i 1980. Innsatsområdet blei den nordlige delen av Zelayaprovinsen på

Atlanterhavskysten, - et område som i stor grad er befolka av miskito-indianere. Innsatsområdet er svært viktig bl.a. fordi alt som heter helsevesen så og si har vært fraverende i området.

I 1980 sendte SAIH et helseteam til Zelaya bestående av sjukepleiere og leger som arbeider i overensstemmelse med sandinoistenes nasjonale helsestrategi. Denne legger hovedvekt på forbyggende helsearbeid gjennom vaksinasjonskampanjer og opplysning om sammenhengen mellom hygiene, kosthold og helse. SAIH støtter også et sjukepleieskoleprosjekt i samme området. Videre gis det støtte til trykking og publisering av universitetslærebøker via Editorial Universitaria i Leon, samt støtte til undervisningsdepartementet for produksjon av tilrettelagt førskolemateriell. SAIH har også inne en søknad hos departementet for utviklingshjelp for støtte til et spennende

kvinneprosjekt. Det dreier seg om et studium av den nicaraguanske kvinnes rettslige stilling i landet. Arbeidet vil bli utført av den nicaraguanske kvinnebevegelsen AMNLAE.

OPERASJON DAGSVERK -88

SAIHs motto «Utdanning for frigjøring» vil stå i fokus høst som aldri før. Operasjon Dagsverk går i år til prosjekter i det sørlige Afrika og SAIH vil bli involvert i Sør-Afrika delen. Dette vil bety økt satsing på et arbeid som vi allerede er sterk engasjert i. Vi støtter utviklingsprosjekter med tanke på et fremtidig fritt Sør-Afrika. SAIH samarbeider nært med bl.a. National Education Crisis Committee (NECC), og gir støtte til alternativ undervisning og voksenoppleing. Zwelakhe Sisuluis ord på NECC-konferansen i mars 86 kan stå som en manifestasjon på hvor viktig arbeidet er: «Helt siden 1976 har folk i Sør-Afrika forstått at utdanning

under apartheid ikke kan skilles fra apartheid-systemet generelt. Denne konferansen slår nok en gang fast at de demokratiske kreftene i samfunnet står sammen med de undertrykte i kampen for å få slutt på rennestein-undervisningen, og vi ser at dette er et politisk spørsmål som angår oss alle.»

SAIH støtter helseprosjekter både i townships og på landsbygda. Vi støtter også motstandskampen i Sør-Afrika og Namibia gjennom ANC og SWAPO. Støtten gjelder i hovedsak undervisningsmaterieell på ulike nivå, og gjennom WSU gir vi midler til videreutdanning av SWAPO-studenter i England.

Situasjonen i det sørlige Afrika er kritisk. Sør-Afrikas terrorpolitikk overfor sin egen svarte befolkning og nabolandene har blitt intensivert, og SAIH ser det som en av sine viktigste oppgaver å gi støtte til anti-apartheid

arbeidet som foregår både i det sørlige Afrika og her hjemme.

TIL STUDENTENE

SAIH håper at studentene ved Universitetet i Tromsø kjenner sin besøkestid og engasjerer seg sammen med oss i det viktige arbeidet som internasjonal solidaritet og utviklingsarbeid er. SAIH er studentenes egen bistandsorganisasjon og vi står til disposisjon. Ta kontakt!

SAIH gir forøvrig ut 3 verdensmagasinet PERSPEKTIV som er et kvalitetsmagasin med generelt u-landsstoff og stoff fra områdene SAIH er engasjert i. Nr.3 87 ble i sin helhet via presentasjon av SAIHs prosjekter og kan bestilles gratis. et årsabonnement koster kun kr.60,-.

SAIH, Chr.Krohsgt.32 B.
0186 Oslo 1
Telefon (02) 115012

NY SOSIALKONSULENT

Denne høsten er det oppretta ei stilling som sosialkonsulent for utenlandske studenter. Eivind Karlsen er ansatt, og Utropia tok i den forbindelse kontakt med han:

Utropia Britt bakkehaug

-Hva er bakgrunnen for at det blei oppretta stilling som sosialkonsulent for utenlandske studenter?

Behovet har vært der lenge, men bakgrunnen for at stillinga blei oppretta nå er det nye inntakssystemet for utenlandske studenter. Hittil har folk som allerede har oppholdt seg ei tid i landet blitt tatt opp. Mange av disse har for eksempel gått på folkehøgskole. Men fra i høst av skjer det et direkte opptak fra hjemlandet til studenten. Dermed kommer de hit helt ukjente, og skal orientere seg på Universitetet. Som sosialkonsulent kan jeg hjelpe til med problemer av sosial/personlig art. Men det kan jo også dukke opp problemer av mer praktisk art, som hvor en finner tak i for eksempel lege, hvilke klær en skal bruke når kulda kommer krypende, og så videre.

Når det gjelder spørsmål av faglig art, er det Jorun Bye som tar seg av det.

-Hvor mange utenlandske studenter som er tatt opp fra sine hjemland kommer hit til Tromsø i høst?

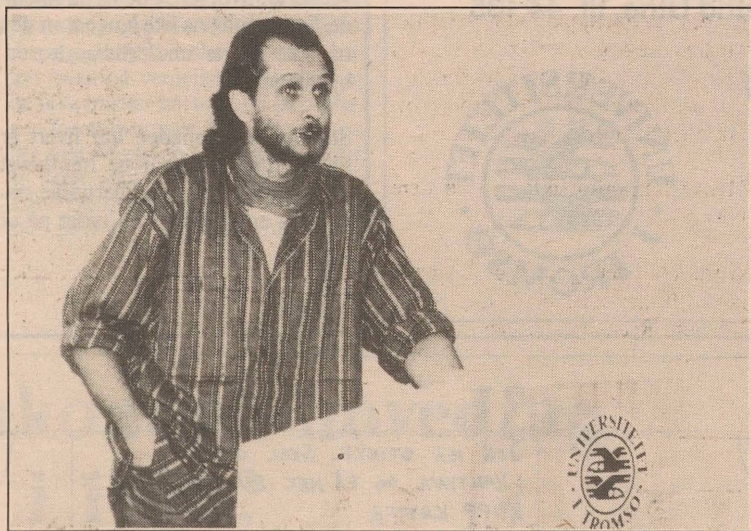

Foto: Roy Østensen

Myndighetenes politikk er at 5 % av det totale antall studenter skal komme fra ikke-nordiske land. Her i Tromsø blir 15 studenter tatt opp. De går på et kurs hvor de i løpet av et år har 20 timer norsk i uka. Etter bestått eksamen på dette kurset kan de så begynne på et fagstudium.

-I informasjonsnummeret gikk dere ut med at dere trengte vennekontakter for de utenlandske studentene

som begynner nå. Hvilken respons har dere fått?

Responsen har ikke vært særlig, så vi håper flere vil melde seg. Vi vil gå mer aktivt ut for å engasjere folk som slike vennekontakter. Så, folk som har lyst til å bli kjent med studenter fra andre kanter av verden, kan vi oppfordre å ringe til Eivind Karlsen og melde seg som vennekontakt! (Se forøvrig annonse).

SOCIAL CONSELLORS FOR FOREIGN STUDENTS

- The position as Social Counsellors to foreign students is new this autumn. By foreign students is meant all students from outside of Norway.
- The purpose of opening this position is assist foreign students with any problem of personal and/or social nature that may arise during the stay here in Tromsø.
- If a foreign student needs advice, information or just someone to talk to, the Social Counsellor for foreign students is ready to help.

Social Counsellor for foreign students
Eivind Karlsen
Roald Amundsens Place 1

Office Hours: Tirs. 10.30 - 15.00
Ons. 12.00 - 15.00
Tors. 09.00 - 12.00
Fre. 10.30 - 15.00

De som ønsker å være vennekontakt, ta kontakt med ovenstående

Min mening

Hva synes du om info dagene?

Merete Markussen Ex.phil.
Det var bra informativt. Et positivt tiltak. En burde kanskje ha fått noe info. om rom, forkortelser etc.

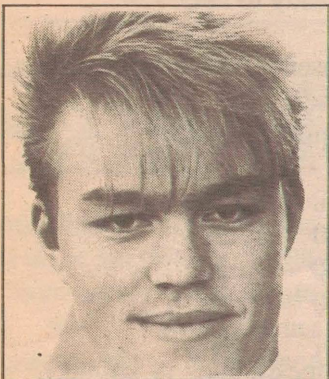
Geoffrey Armstrong Juss 2 avd.
Informativt og godt tiltak. Burde gjentas.

Marit Eine Jara Samisk gr.f.
Veldig bra, men kanskje det kom for tidlig. Virket informativt.

Rogvi Reinert Fiskerifag
Det er viktig for nye studenter å få informasjon, så dette tiltaket var godt til dette.

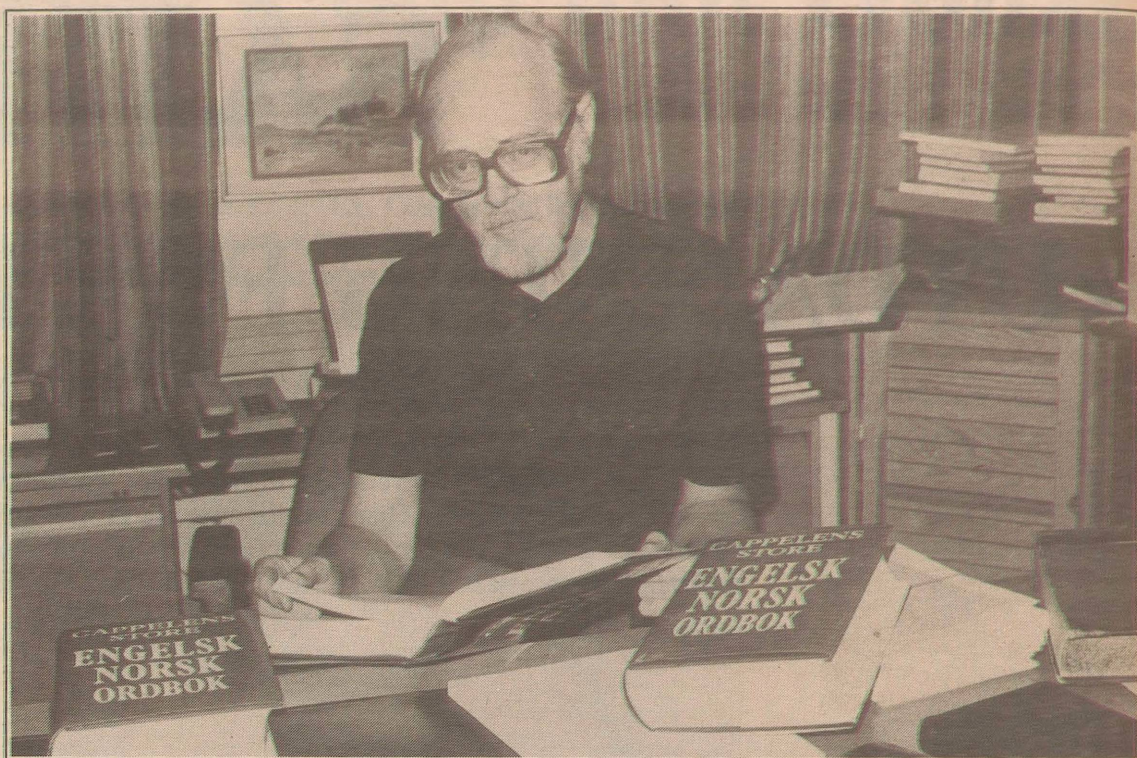

Terje Tobiassen Ex.phil./ma-100
Et godt tiltak. Meget positivt.

Revidert gigantverk

Tve år etter at Cappelens store Engelsk-norsk ordbok utkom for første gang, foreligger boka nå i revidert utgave. Det er ordbokredaktør i Cappelen og medlem i Norsk språkråd, Herbert Svenkerud, som har stått for revisjon og utvidelse av gigantverket.

Det engelske språket har vært inne i en stor utvikling siden forrige utgivelse i 1968, særlig har floraen av fag- og slanguttrykk vokst. Svenkerud har dermed kunnet tilføye 20.000 nye oppslagsord. Resultatet er at Svenkerud mellom bokas to tykke permer har fått plass til omlag 260.000 stikkord og uttrykk. Dette er nesten 200.000 flere enn hva den nylig utgitte Bokmålsordboka kan skilte med. For studenter vil Cappelens store Engelsk-norsk ordbok utvilsomt kunne være til nytte, siden få andre ordbøker dekker like grundig nye områder som eksempelvis data og kommunikasjon.

Herbert Svenkerud har revidert og utvidet Cappelens store Engelsk-norsk ordbok.

Foto: Cappelen

Trasig å bo i Breivika

Utopia

Kai Friis

Jeg liker meg ikke i Breivika, sier Knut G. Sætre. Han har bodd i brakkene i Breivika i ett og et halvt år.

Hyblene er for små, for dårlige og det er ikke noe privat liv. Det som har fått folk til å holde ut, er at det sosiale miljøet på brakkene kan være godt. Men på vår gang har det sosiale sviktet.

Jeg holder ut i Breivika fordi husleien er så lav, det er et billig boalternativ. Det er ikke store livet man kan leve på seks kvadratmeter. Det er på tide at disse brakkene rives, for da blir man tvunget til å finne andre alternativer.

Studentboligene ved Storelva er ikke noe reelt alternativ for meg. Siden jeg ikke

har bil, blir det for avsidesliggende. Jeg er med i for mange aktiviteter i byen på kveldstid, til at jeg kan bli avhengig av en dårlig buss-forbindelse.

Selve standarden på de nye boligene virker bra. Hadde de ligget i byen, så hadde jeg nok søkt på en hybel der.

Knut G. Sætre håper andre vil benytte seg av det nye tilbudet ved Storelva, for da kan han kanskje få seg en hybel på en av studentboligene i byen.

Hvis jeg ikke får en hybel gjennom samskipnaden, går jeg ut på det private markedet.

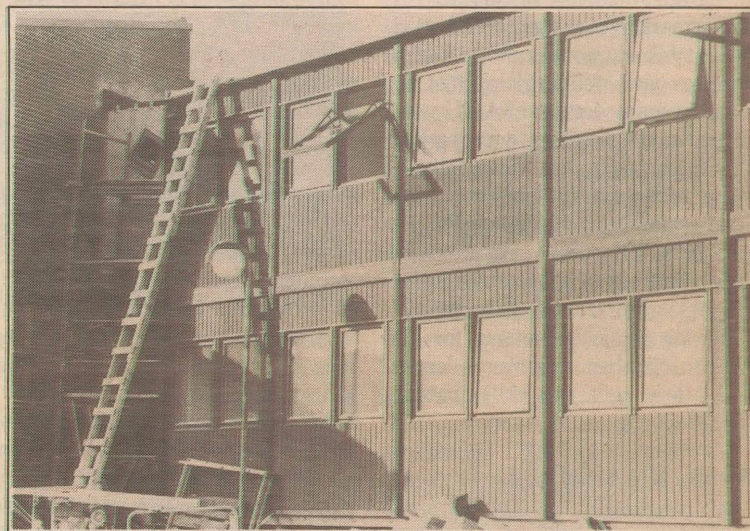

Foto: Oddgeir Sagerup

Hvor lenge er midlertidig?

Utopia

Tage Stabell-Kulø

Efter påbyggingen har Gjennomgangsbygget definitivt og ugjenkallelig mistet sin midlertidige status. Brakkene som bekranser bygget er selvfølgelig midlertidige, og ingen vet derfor hvor lenge de vil bli stående. Sannsynligvis like lenge som den nå ikke lenger midlertidige hovedbygningen.

Studentsamskipnaden har hvert år side slutten av 70-årene fremhevet Breivika brakkenes midlertidige status. Nå er det ting som tyder på at

de virkelig er blitt midlertidige, sin vedvarende midlertidige status til tross.

Brakkene som nå snart er ferdige i tilknytning til Driftscentralen, og som skal gi lenge etterlengtet plass til juristene, er midlertidige.

Men i og med at brakkene er bygget i tilknytning til Driftscentralen, som i motsetning til Gjennomgangsbygget, er et permanent bygg, må vi spørre: Hvor lenge er midlertidig?

Universitetsbiblioteket ønsker å engasjere en student som kan arbeide ca. 2 t daglig 5 dager i uken på hovedbiblioteket. L.tr. 14.

Henv. Overbibliotekar Astrid Utne, tlf. 44 135

Tiltredelse snarest mulig.

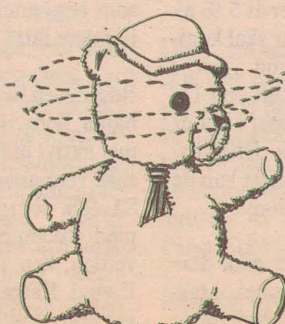

TEODYFLUARA

JEG HAR ENDELIG FÅTT REGISTRERT MEG...

JEG MÅ STIKKE. SKAL OPP I KANTINA OG FÅ MEG EN KOPP KAFFE.

KAFFEN GÅR HAM OFTE TIL HODET. HAN RAMLER SÅ LETT MED I KAFFE KOPPEN.

